

Kotiäänestyksen vaalitoimitsijoiden määrääminen / europarlamenttivaalit 2024

Keskusvaalilautakunta 24.04.2024 § 40
104/00.00.00/2024

Valmistelija

hallintopäällikkö Ella Kauppinen, puh. 044 740 1104

Vaalilain 46 §:n mukaan äänioikeutettu, jonka kyky liikkua tai toimia on siinä määrin rajoittunut, ettei hän pääse äänestys- eikä ennakkoäänestyspaikkaan ilman kohtuuttomia vaikeuksia, saa sen mukaisesti kuin vaalilain 55 §:ssä säädetään, äänestää ennakolta kotonaan Suomessa siinä kunnassa, joka on merkitty äänioikeusrekisteriin hänen kotikunnakseen. Europarlamenttivaaleissa äänioikeusrekisterissä olevan kotikunnan määräytymispäivä on 19.4.2024.

Kotiäänestyksen yhteydessä voi äänestää myös kotiäänestykseen oikeutetun kanssa samassa taloudessa asuva omaishoidon tuesta annetuissa laissa tarkoitettu omaishoitaja, jos kyseinen kunta on merkitty äänioikeusrekisterissä hänen kotikunnakseen. Muu äänioikeutetun perheenjäsen ei voi äänestää kotiäänestyksen yhteydessä. Kotiäänestyksessä voi siten äänestää omaishoitaja, joka on 1) tehnyt kunnan kanssa omaishoitosopimuksen, 2) asuu samassa taloudessa kuin hoidettavansa ja 3) on äänioikeutettu samassa kunnassa kuin hoidettavansa.

Kotiäänestykseen oikeutetun on kirjallisesti tai puhelimitse ilmoitettava halukkuudestaan äänestää ennakolta kotonaan viimeistään 12. päivänä ennen vaalipäivää kello 16 kotikuntansa keskusvaalilautakunnalle. Ilmoituksen voi äänestäjän puolesta tehdä tämän valitsema henkilö. Vuoden 2024 europarlamenttivaaleissa kotiäänestykseen on siis ilmoitauduttava viimeistään tiistaina 28.5.2024 ennen kello 16.

Keskusvaalilautakunta lähettää oikeusministeriön ohjeiden mukaisesti hyvissä ajoin ennen viimeistä ilmoittautumispäivää kotiäänestyksen ilmoittautumislomakkeita sellaisille äänioikeutetuille, jotka ovat edellisissä vaaleissa äänestäneet kotonaan. Ilmoittautumislomakkeet lähetetään viimeistään viikolla 19.

Vaalilain 17 §:n mukaan vaalitoimitsijat kotimaan yleiseen ennakkoäänestyspaikkaan ja kotiäänestykseen määrää kunnan keskusvaalilautakunta. Keskusvaalilautakunta voi määrätä kotiäänestyksen vaalitoimitsijat samassa yhteydessä kuin se määrää yleisen ennakkoäänestyspaikan vaalitoimitsijat. Keskusvaalilautakunta on määrännyt yleisten ennakkoäänestyspaikkojen vaalitoimitsijat vuoden 2024 aikaisemmin (4.12.2023).

Kotiäänestyksen vaalitoimitsijalle ei ole vaalilaissa säädetty erityisiä kelpoisuusvaatimuksia. Vaalitoimitsijaksi voidaan siten määrätä tehtävään kykenevä 18 vuotta täyttänyt henkilö. Asianomaisissa vaaleissa ehdokkaana oleva henkilö eikä myöskään hänen puolionsa, lapsensa, sisaruksensa tai vanhempansa saa olla kotiäänestyksen vaalitoimitsijana. Keskusvaalilautakunnan puheenjohtaja puolestaan määrää sen, kuka kotiäänestyksen vaalitoimitsijoiksi määrätyistä henkilöistä toimittaa kunkin yksittäisen kotiäänestyksen.

Kunkin kotiäänestyksen toimittamisesta huolehtii yksi vaalitoimitsija. Keskusvaalilautakunnan puheenjohtaja määrää, kenen äänestäjän luokse

kukin vaalitoimitsija menee. Vaalitoimitsijat eivät voi tästä keskenään sopia. Keskusvaalilautakunnan puheenjohtajan on edelleen huolehdittava siitä, että äänestäjälle annetaan tieto äänestyksen ajankohdasta ainakin kahden tunnin tarkkuudella.

Kotiäänestys toimitetaan jonakin kotimaan ennakoäänestyksen ajanjaksoon 29.5.–4.6.2024 sattuvana päivänä äänestäjälle erikseen ilmoitettuna, kello 9:00 - 20:00 välisenä aikana. Kotiäänestys voidaan siis toimittaa joko arkipäivänä tai sunnuntaina.

Kotiäänestyksessä on oltava läsnä vaalitoimitsijan lisäksi äänestäjän valitsema tai hyväksymä 18 vuotta täyttänyt henkilö. Läsnä olevana henkilönä ei kuitenkaan voi toimia vaaleissa ehdokkaana oleva. Muita kelpoisuusehtoja hänelle ei ole asetettu. Siten esimerkiksi äänestäjän puoliso tai muu lähiomainen taikka omaishoitaja voi olla tällaisena henkilönä.

Mikäli jostain syystä äänestäjällä ei ole tilaisuutta tai hän ei halua valita läsnä olevaa henkilöä, hänen on mainittava tästä ilmoittautuessaan kotiäänestykseen. Keskusvaalilautakunnan puheenjohtajan asiana on tällöin huolehtia siitä, että tällainen henkilö hankitaan kotiäänestyksen toimittamiseen. Läsnä oleva henkilö voi olla esimerkiksi toinen keskusvaalilautakunnan kotiäänestyksen vaalitoimitsijaksi määräämä henkilö. Tällöin hän ei kuitenkaan toimi vaaliviranomaisen ominaisuudessa.

Vaalitoimitsijoiden palkkauksessa noudatetaan kunnanjohtajan päätöstä 29.2.2024 § 2.

Päätöksen vaikutusten ennakoarviointi: Ennakoarviointia ei ole tarpeen tehdä, koska kyseessä on henkilövalinta.

Päätösehdotus Keskusvaalilautakunta määrää europarlamenttivaalien 2024 kotiäänestyksen vaalitoimitsijoiksi Raija Häiväläisen sekä Juhani Lukkarin. Mikäli määrätyt henkilöt estyvät tehtävän hoitamisesta, keskusvaalivaalilautakunnan puheenjohtaja määrää heille varahenkilön.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.